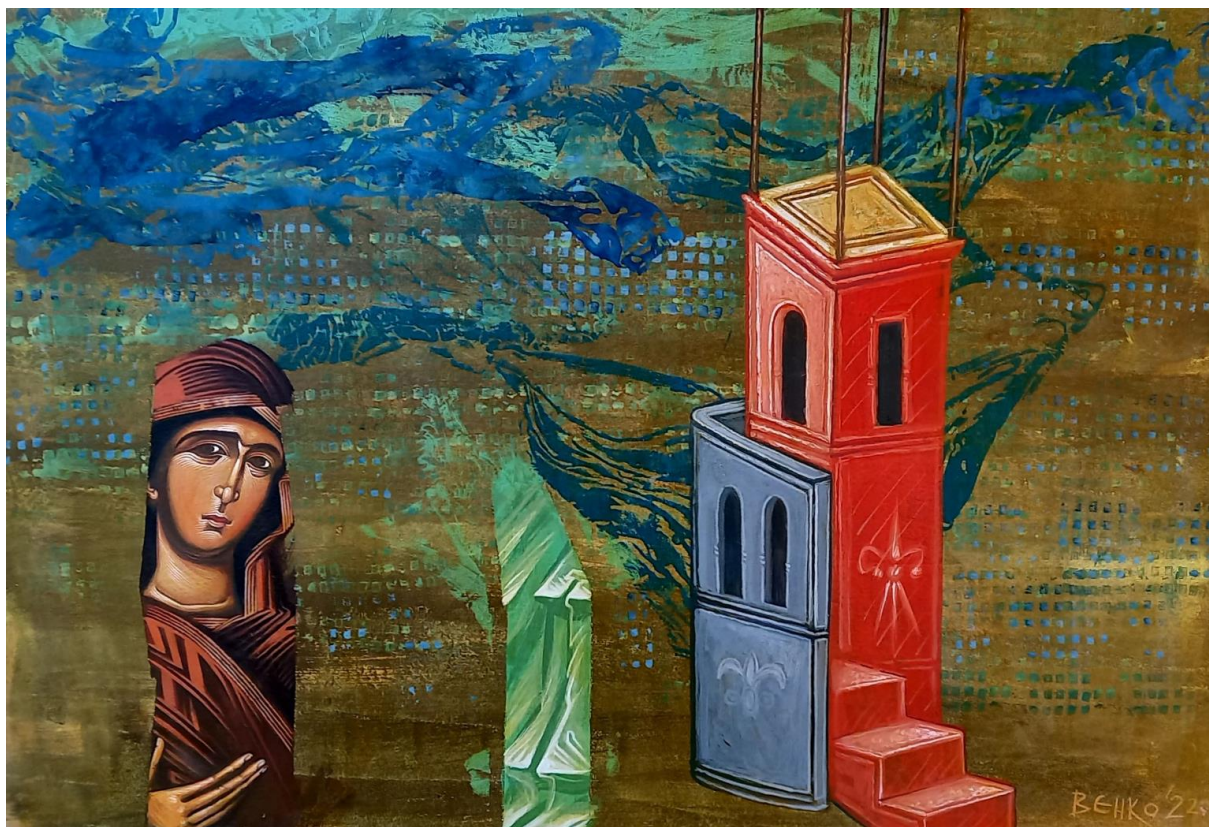




GALERIJA STANETA KREGARJA



Psalm 10, akril na platnu

Venko Cvetkov

P S A L M I

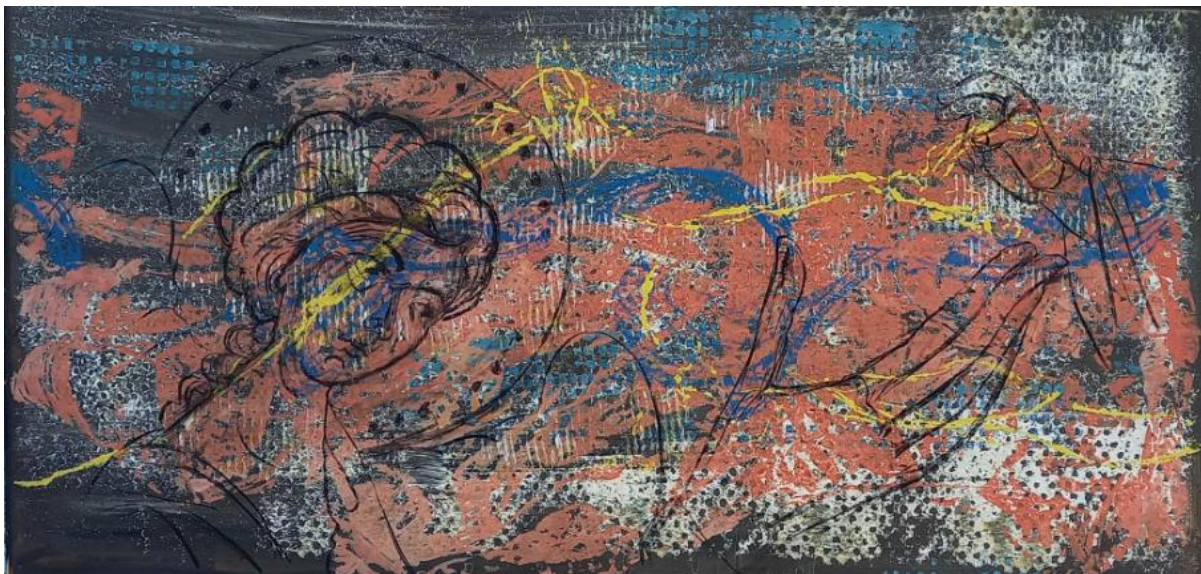
Kregarjev in Meršolov atrij, 2. marec–14. april 2023

Vizualizacija hrepenenja in predanosti

Naš makedonski gost ni nov za slovensko publiko in tudi ona ne zanj. Venko Cvetkov se je namreč umetniško oblikoval v letih študija na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost. Njegov likovno-umetniški *credo* zato nosi pomemben slovenski pečat, seveda pa je zanj ključna makedonska kulturna raznolikost, ki predstavlja njegov *dom in svet*. Zaznamovala ga je duhovno umetniška tradicija pravoslavnega krščanstva in zato imajo njegove ikone poseben avtentičen pridih: s tem slikarstvom se je dolga leta srečeval kot restavrator, kasneje pa tudi kot nekdo, ki samostojno dela takšne poslikave. Venko Cvetkov prinaša v slovenski ustvarjalni kolorit, ki so mu ikone domače, svojevrstno izpovedno moč in pristop, ki po eni strani delujeta poznano (variacije na temo ikon), po drugi strani pa novo, neznano, drugačnostno (umirjena blagost, ki kot da je last vseh že v samem svojem izvoru). Kalejdoskopsko, a vendar upočasnjeno uprizarjanje psalmov pa daje povedanemu avtorjev izvirni in prepoznavni pečat. Njegove barve so v tej, njemu lastni posebnosti *vizualizacija hrepenenja in refleksija čustva biti na razpolago*. Ponujene so – nam, komurkoli, neki višji instanci, misli, želji? Iz njih vejeta radost in preprostost, zamah pelikanovih kril v zahajajočem soncu in razkošje albatrosove skorajda okamenele elegantne, ploveče drže v andskih višavah, čut in nežnost, prelivanje in umirjenost, ena sama blaženost.

Psalmi, ki jih je pretil v sporočila barvitosti, so odraz duše, ki je blaga, odprta, dobromisleča in v svoji posebnosti že kar neopazna. Se pravi, velika. Ta blagost misli veličino in je njen dom. Je nezemeljska v svoji apoteozi in tuzemska v svoji preprosti, močni izpovednosti. Avtor je upodobil prostor in čas ter v barve zajel njuno združenost, prepletanje ter izpovedovanje. Zdi se, da je v ta ustvarjalni proces vtikal odtise postaj ter epizod s svoje življenjske poti ter jih vpletel v posebno osebno izpoved. Morda je v njej celo več drugih kot njega samega, sebe samega, saj se posameznik vidi, najde in znajde v drugih, v njihovih pogledih, mislih in vtisih. In Venko nam to kaže, poskuša kazati, skozi barve in njihove spreminjajoče se podobe, ki lebdiijo v času zaznav. V njih je ujet, a ne zaprt, trenutek, ki kar traja in traja, biva v časovnem kontinuumu stvarnosti kot nekaj povsem trajnega, ne-minljivega, in jo spreminja v samoumevno obstojnost. Barve in njihova posebna vizualizacija psalmov ustvarjajo neko posebno, redko videno in že kar samoumevno toplino, ki jo avtor, se – ponovno – zdi, kaže in ponuja, je ne skriva ali prikriva; nenazadnje, zakaj neki bi počel kaj takega. Morda so tako barve tiste, ki ponujajo samozavest, o kateri se ne sprašuje, ampak enostavno je. In morda je tudi ta samozavest preprosto na razpolago.

Venkov ustvarjalni opus, kot se nam kaže skozi serijo velikih psalmičnih vizualizacij, je izrazito kontemplativen. Diha umirjenost, premišljevanje in predajanje toku časa, ki naj skupaj govorijo, kar ima povedati on sam. In ta govorica je sproščena, iz nje veje zagledanost v stvarstvo in v stvarnika, v tisto, kar nas navdušuje, prevzema in, nenazadnje, tudi očara. To pa je življenje samo v svojem najžlahtnejšem bistvu, ki pa ga, tako pač je in verjetno je tako tudi prav, vsak izmed nas dojemamo po svoje, doživljamo



Psalm 12, akril na platnu

svoji blaženi in neponovljivi unikatnosti, ki krasi individualnost človeškega bitja in njegove biti. Zajeti vse to v podobe barv je posebna mojstrovina, ki nam je ponujena na ogled, položena v roke in predana v pretanjeno srkanje estetike duha.

Avtorjeva ustvarjalna svoboda je umirjena in lagodna, njene barve tečejo lahko in lahko kot ples gozdnih vil; ona ni ne razposajena ne brzdana, razpeta je med nebo in zemljo, pripada obojemu in vsemu in ni nikogaršnja.

Sprehod skozi razstavljenega dela popelje publiko v prostor doživetja, ki je prepuščeno tako trenutnemu navdihu ob pogledu, ki lahko vsakič vidi drugače lepo, kot tudi zavedanju, da so nekatere poteze odločnega, a lahkega čopiča konstanta, ki povezuje, nudi in ustvarja impresijo stalne prepoznavnosti. Venkova dela so *brend*, ki je zasidran v toku časa. Avtor črpa iz svojega, našega časa in vanj vrača. Njegov opus je simbioza, neobičajna, a samoumevna in samosvoja, kajpada. Kljub različnosti je ta simbioza domača in dojemljiva. Dobrodošla in osvežujoča.

Sodi v tukajšnji prostor in čas, ga dopolnjuje in se z njim prepleta v novo kvaliteto, ki je del enovite, a razgibane, široke umetniške univerzalnosti. S tem pa nam dodatno sporoča, kako je umetnost ena in edina, a živahna, spremenljiva in vesela; izpovedna in odprta. Poučna in sama v sebi močna, povedna in vsakomur zadostna. Še posebej, če se v njej najde in vanjo prispeva. Venkov pečat je očiten in vibracij poln.

prof. dr. **Milan Jazbec**, pesnik in pisatelj,
veleposlanik Republike Slovenije v Severni Makedoniji (2016–2020)

V tem času „stresno radikalnih delitev“ likovna umetnost doživlja transformacijo in seveda marginalizacijo. S stališča samih ustvarjalcev je trenutek še bolj izzivalen (provokativen). Osebnostno menim, da je sodobni likovni nagovor postal podoben „psalmom“. Čutim, da je ves korpus življenja bistveno otežen s paradoksom in sovraštvom. Prav zaradi boljše sinhronizacije občutim svoj osebni likovni slovar (leksikon) kot vizualiziran psalm ali pa molitev, ki je transformirana v likovno delo.

Venko Cvetkov

Venko Cvetkov je makedonski umetnik, rojen v Štipu leta 1955. Po končani srednji umetniški šoli je nadaljeval študij na Višji pedagoški likovni šoli v Skopju in diplomiral leta 1976 pri prof. Spasu Kunoskem. Po odsluženju vojaščini v Beogradu je leta 1980 prišel v Ljubljano in vpisal študij slikarstva na Akademiji za likovno umetnost, kjer je leta 1984 diplomiral pri prof. Kiarju Mešku. Po zaključenem študiju se je vrnil v domovino, kjer je najprej deloval kot restavrator srednjeveških fresk ter hkrati razvijal tudi svojo smer sodobnega slikarstva, ob tem pa je oral ledino tudi na področju sodobne makedonske video umetnosti. Leta 1998 se je na Kreti izpopolnjeval v slikanju monumentalnih cerkvenih poslikav pod mentorstvom grškega „zografa“ (freskopisca) Spirosa Kalaidzantonakisa. Ob pedagoškem delu na Srednji umetniški šoli Lazar Ličenoski v Skopju, kjer je od leta 2007 do 2022 poučeval sodobno slikarstvo in srednjeveško pravoslavno cerkveno slikarstvo, je poleg samostojnega umetniškega ustvarjanja in razstavljanja poslikal v klasičnem pravoslavnem slogu tudi več monumentalnih cerkvenih prostorov v Makedoniji.

Pri slikarstvu Venka Cvetkova gre za postmoderni sintetični likovni slog na osnovi primarnega slikarstva in pop arta, pri čemer je enega od navdihov za svojo umetnost našel pri nemškem slikarju Sigmarju Polkeju. Sintezo ustvarja Venko Cvetkov tako, da v strukturo sodobnega vizualnega konteksta oz. sodobnega likovnega sloga vključuje tudi elemente pravoslavne umetnosti, to je sekvence motivov srednjeveškega makedonskega slikarstva. Polje njegovega interesa je koncept krščanstva, v katerem ni konflikta med popularno kulturo in duhovnim razmišljanjem. Podobno kot pri Leonardu Cohenu, slikarju ljubem kantavtorju, ki je s svojo različico popularne glasbe navdihoval občinstvo in tako pokazal, da obstajajo dimenzije življenja, ki presegajo našo vsakdanjo resničnost. Venkove slike so polne sklicevanj na pravoslavno slikarstvo, pa tudi na svetopisemsko (Psalmi) in judovsko tradicijo (Talmud), a to izročilo na novo interpretira na popolnoma nove, čutno erotične in duhovne oziroma mistične načine.

Matej Metlikovič

venko.cvetkov5@gmail.com

Galerija Staneta Kregarja
Zavod sv. Stanislava
Štula 23, Ljubljana Šentvid

www.stanislav.si/dejavnosti/galerija-staneta-kregarja/



ZAVOD SV. STANISLAVA